

Յաճախ կը շեշտէ այս կէտը, քանի որ քահանայի մը գլխաւոր պարտականութիւնն էր՝ խրատել, ուսուցանել, քարոզողել հաւատքին վարդապետութիւնը, միութարեւ ժողովուրդը Ս. Գրքին ընթերցումով և մեկնութեամբ, ինչպէս կարելի էր որ ան օգտակար կերպով կատարէր այդ պարտականութիւնները, եթէ զուրկ ըլլար ուսումէ ու եկեղեցական գիտութենէ: Անոր համար սուրբ հայրապետը սաստիկ դառնացած կ'ըսէ. « Զնոյն զոր լուսը, գիտացաք մեք և սգացաք բազում տրտմութեամբ, վասն զի ի շատ տեղիս ո՛չ զոք գտաք քահանայութեան արժանի, և ժողովուրդն խոպանացեալ մնայր, և մեք տարակուսեալք ո՛չ գտաք (զոք) կարգել ի քահանայութիւն¹ »:

4. — Անկարելի է երեւակայել, թէ ո՞րքան նախանձայոյզ ու պահանջող էր Ս. Սահակ, որ աստուածային պաշտամունքը անթերի ու անխափան կատարուէր ամէն օր, զիշեր ու ցորեկ, և կը պատուիրէ որ գլխաւոր քահանան միշտ եկեղեցւոյ մէջ գտնուէր, հաւատացեալներուն հոգեւոր պէտքերը լեցնելու համար, և այս նպատակով՝ մանաւանդ ամառնային եղանակին՝ անոր զործակից քահանաները շարթէ շարթ փոխանակաւ իրեն քով մնային²:

5. — Յաճախակի կը թերանային քահանայք Ս. Խորհուրդներուն մատակարարութեան մէջ, ինչպէս կը գանգատի սուրբ հայրապետը, և ի մասնաւորի Մկրտութեան խորհուրդը պատշաճ երկիւղածութեամբ չէին կատարեր, թոյլ տալով որ կանայք իրենց մօտ գտնուէին, պարզապէս հետաքրքրութեան համար, որոնք մերթ կը յանդգնէին նոյն իսկ մկրտել երախաները, որոնց կը սաստէ և կը պատուիրէ՝ որ իրենց տեղերը կենան ու աղօթեն: Այսպէս նաև սարկաւազները, անհարկի և առանց քահանային թոյլտուութեան, կը մկրտէին շատ անգամներ, որոնց կ'արգի-

լէ, « Սարկաւազունք՝ մկրտութիւն մի՛ իշխեսցեն առնել, ապա թէ արասցեն՝ լուծեալ լիցին ի սարկաւազութենէն հանդերձ պատուհասիւ, զի ո՛չ է սարկաւազն՝ քահանայ, այլ սպասաւոր քահանային³ »:

6. — Կ'երեւի թէ Ս. Սահակի հայրապետութեան առաջին տարիները, կը շարունակէին քահանայք իրենց տուներուն մէջ օրհնել մկրտութեան իւրը կամ միւսոնը, — թերեւս նախորդ կաթողիկոսներուն թոյլտուութեամբ մուտ գտած սովորութեան մը համաձայն, — զոր կը դատապարտէ խստօրէն Ս. Սահակ ու կը պարտադրէ՝ որ ամէն տարի Զատիկ տօնէն վերջը անպատճառ իրեն բերեն օրհնելու մկրտութեան իւրը, « վասն զի ո՛չ է իշխանութիւնն այդ քահանայից, կ'ըսէ, այլ եպիսկոպոսապետաց⁴ »:

7. — Ինչ բանի ընծայելու է դարձեալ՝ եթէ ո՛չ եպիսկոպոսներուն և առաջնորդներուն անհոգութեան ու թուլութեան, քահանաներուն այն անվայել ու անկարգ ընթացքը, որոնք առաթուր կոխած պատշաճութեան ու պատկառանքի ամէն չափ ու սահման, թոյլ կու տային որ եկեղեցւոյ սրբազան սպասներն ու անօթները զործածուէին աշխարհիկ պէտքերու համար, ինչպէս տաճարին կամ բեմին վարագոյրը՝ իբր առագաստ հարսանիքի, և սկիհը՝ իբր բաժակ գինի խմելու կոչունքներուն մէջ: Սոյն եղելութիւնը Ս. Սահակի ականջը հասնելով, զարհուրած ու զայրացած այդպիսի սրբապիղծ արարքի մը վրայ, « Արժան է, կ'ըսէ, զքահանայն զայն խզել ի կարգէն իւրմէ վասն այդպիսի խառնակ և չար զործոց⁵ »:

8. — Կը տեսէր տակաւին Ս. Սահակի հայրապետութեան օրով այն հին սովորութիւնը, որով յաճախ եկեղեցականներ թողած իրենց ժողովրդեան հոգը՝ դայեակի և զործակալի պաշտօն կը վարէին իշխաններու և ազնուականներու տուններուն

1. Կանոնք Ս. Սահակայ. Ա. էջ 89:

2. Աճ. Գ. էջ 91:

3. Աճ. Գ. Ե. էջ 91:

4. Աճ. Ը. էջ 92:

5. Աճ. Թ. էջ 93: